

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 466/2024-21

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľiek 1/ [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 2/ [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a 3/ [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpených JUDr. Ondrejom Zacharom, advokátom, 1. mája 81, Liptovský Mikuláš, proti rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6Co/114/2021 z 15. februára 2022 a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Obdo/47/2022 z 22. marca 2023 takto

rozhodol:

Ústavnú sťažnosť **odmieta**.

Odôvodnenie:

I.

1. Sťažovateľky sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 28. júna 2023 domáhajú vyslovenia porušenia základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a vlastníť majetok podľa čl. 20 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a pokojne užívať majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkami v civilnom spore, ktoré žiadajú zrušiť, vrátiť vec krajskému súdu na ďalšie konanie a priznať im náhradu trov konania.

II.

Skutkové východiská

2. Na Okresnom súde Rožňava (ďalej len „okresný súd“) prebiehalo konanie o určenie neplatnosti uznesení členskej schôdze družstva z februára 2016. Sťažovateľka 2 sa účastníčkou na konania na žalujúcej strane ako žalobkyňa 5 stala po smrti jej právneho predchodcu (pôvodný žalobca 5), keď okresný súd na základe rozhodnutia o dedičstve rozhodol o pokračovaní v konaní so sťažovateľkou 2. Sťažovateľky 1 a 3 sa stali žalobkyňami 3 a 8 rozhodnutím okresného súdu

o pokračovaní v konaní po smrti pôvodného žalobcu 3. Spornou bola vecná legitímácia žalobcov odlišných do sťažovateľiek a ich právnych predchodcov, keď takúto žalobu môžu podať len členovia družstva. Družstvo tvrdilo, že iní žalobcovia nie sú jeho členmi, a nepoprelo, že s nimi ako členmi konalo, no len v dôsledku administratívnej chyby, ktorú zistilo a odstránilo ku koncu roka 2015. Okresný súd žalobe rozsudkom z 26. mája 2021 vyhovel, keď dospel k záveru, že členstvo žalobcov 1, 2 a 4 v družstve vzniklo, preto bolo družstvo povinné pozvať ich na spornú členskú schôdzu. Keďže túto povinnosť nesplnilo, uznesenia prijaté na schôdzi sú neplatné.

3. Na odvolanie družstva krajský súd ústavnou sťažnosťou namietaným rozsudkom potvrdil prvoinštančný rozsudok vo vzťahu medzi žalovaným družstvom a žalobcami 2, 6 a 7. Rozsudok okresného súdu vo vzťahu medzi žalovaným a žalobcami 1, 3 (sťažovateľka 1), 4, 5 (sťažovateľka 2) a 8 (sťažovateľka 3) zmenil tak, že žalobu zamietol. K sťažovateľke 2 uviedol, že jej právny predchodca zomrel po začatí konania a v dedičskom konaní jeho členský podiel a členský vklad nadobudla sťažovateľka 2, ktorá následne v súlade s § 232 ods. 1 Obchodného zákonníka požiadala o členstvo v družstve. Družstvo rozhodlo, že jej žiadosti vyhovie, ak doplatí základný členský vklad a vklad do nedeliteľného fondu družstva. Následne jej však bol vyplatený vyrovnací podiel, z čoho, berúc do úvahy § 232 ods. 3 Obchodného zákonníka, vyplýva, že jej členstvo v družstve nevzniklo. K sťažovateľkám 1 a 3 krajský súd uviedol, že ich právny predchodca (pôvodný žalobca 3) nebol v čase smrti členom družstva a predmetom dedičského konania po jeho smrti neboli členské práva a povinnosti v družstve. Sťažovateľky 1 a 3 netvrdili a ani nepreukázali, že požiadali žalovaného o členstvo v družstve ako dedičky členských práv a povinností poručiteľa, ktorý bol v čase smrti členom v žalovanom družstve. Všetkým sťažovateľkám tak podľa záverov krajského súdu chýbala aktívna vecná legitímácia v spore.

4. Sťažovateľky podali proti rozsudku krajského súdu dovolanie. Sťažovateľka 2 namietala porušenie procesných práv [§ 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“)] tým, že krajský súd nerozhodol o jej žiadosti (rovnako o žiadosti žalobcov 1 a 4) o predĺženie lehoty na vyjadrenie. Všetky sťažovateľky namietali, že ich krajský súd nevyzval na vyjadrenie k odvolaniu žalovaného a že boli podľa § 63 CSP „pribraté“ do konania bez ich vôle a splnenia zákonných podmienok uvedených v § 63 CSP.

5. Najvyšší súd ústavnou sťažnosťou namietaným rozsudkom dovolanie ako nedôvodné zamietol. K námietke sťažovateľky 2 o nerozhodnutí o predĺžení lehoty uviedol, že sťažovateľka 2 túto žiadosť doručila 10. januára 2022 spolu s aspoň čiastočným vyjadrením k výzve krajského súdu s tým, že vyjadrenie do 20. januára 2022 doplní. Sťažovateľka 2 vyjadrenie nedoplnila ani do vyhlásenia rozsudku krajského súdu 15. februára 2022, o čom bol 7. februára 2022 zverejnený oznam na úradnej tabuli súdu. Námietku o nevyzvaní sťažovateľiek na vyjadrenie k odvolaniu družstva vyhodnotil ako zmätočnú, keď výzva na vyjadrenie bola doručená sťažovateľkám 1 a 3, ako aj zástupcovi sťažovateľky 2. K námietke o porušení § 63 CSP najvyšší súd zdôraznil, že procesnými uzneseniami okresný súd rozhodol o pokračovaní v konaní so sťažovateľkami namiesto ich právnych predchodcov. Nešlo o rozhodnutia o zmene subjektov podľa § 80 CSP a procesný postup okresného súdu bol v súlade s 63 ods. 2 CSP. Preto procesným postupom nebolo sťažovateľkám znemožnené uskutočňovať ich procesné práva.

III.

Argumentácia sťažovateľiek

6. Sťažovateľky nesúhlasia s tým, že im bola uložená povinnosť nahradiť trovy celého konania žalovanému. V tejto súvislosti kritizujú, že boli „přibraté“ do konania bez ich vôle a splnenia zákonných podmienok v zmysle § 63 CSP.

7. Krajský súd a najvyšší súd vyhodnotili dôkazy mimo prípustného a logického rámca hodnotenia dôkazov tak, že tým došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a v konečnom dôsledku aj k porušeniu základného práva vlastníť majetok, ktorému má byť poskytovaná rovnaká zákonná ochrana. V dôsledku uvedeného dospeli oba súdey k nesprávnym skutkovým zisteniam a vec nesprávne právne posúdili.

8. Tvrdenia žalovaného v podanom odvolaní, že sťažovateľke 2 bol vyplatený vyrovnací podiel a že má byť dedičkou po [REDAKOVANÉ], sú nepravdivé. Ani krajský súd a ani najvyšší súd sa s takýmito nepravdivými tvrdeniami patrične nevyrovnali.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

IV.1. K napadnutému rozsudku krajského súdu:

9. Sťažnostná námietka o nesprávnosti vyhodnotenia dôkazov je nekonkrétna a všeobecne formulovaná. Možno len predpokladať, že ňou sťažovateľky zamýšľajú kritiku posúdenia tvrdenia žalovaného o vyplatení vyrovnacieho podielu sťažovateľke 2. V tomto segmente však ústavná sťažnosť vyjadruje iba obyčajný nesúhlas so skutkovým záverom krajského súdu, podľa ktorého sťažovateľke 2 vyrovnací podiel vyplatený bol. Takáto všeobecná protiargumentácia neobsahujúca žiadne konkrétne skutočnosti alebo právne názory však nie je spôsobilá spochybniť dostatočne konkrétne vysporiadanie sa krajského súdu s predmetnou otázkou. Krajský súd odkázal na listinu na č. 1. 440 súdneho spisu, z ktorej podľa jeho názoru vyplýva, že vyrovnací podiel sťažovateľke 2 vyplatený bol. Zároveň odkázal aj na skutkové okolnosti chronologicky predchádzajúce vyplateniu vyrovnacieho podielu (žiadosť sťažovateľky 2 o prijatie za člena družstva, oznámenie družstva, že prijatá bude, ak doplatí základný členský vklad a vklad do nedeliteľného fondu, a v opačnom prípade jej bude vyplatený vyrovnací podiel). Z ústavnej sťažnosti nevyplýva žiadne spochybenie uvedených zistení krajského súdu okrem už spomínaného skutkového popretia vyplatenia vyrovnacieho podielu, ktoré však nie je podložené žiadnymi relevantnými skutkovými a právnymi dôvodmi. Preto ústavný súd takto prednesenej sťažnostnej námietke nemohol priznať dôvodnosť. Ústavná sťažnosť je v tejto časti zjavne neopodstatnená podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

10. Inak sťažovateľky k skutkovej stránke ich súdneho sporu neuvádzajú, aké dôkazy boli krajským súdom vyhodnotené mimo prípustného a logického rámca hodnotenia dôkazov. Sťažnostná námietka svojou povahou „zapadá“ do celkového obrazu odôvodnenia ústavnej sťažnosti, ktoré okrem popisu procesného priebehu konania a právnych názorov konajúcich všeobecných súdov tvoria parafrázy ustálených a všeobecne formulovaných právnych názorov ústavného súdu

vyjadrujúcich požiadavky na ľudskoprávnu kvalitu postupov a rozhodnutí všeobecných súdov. Ak však sťažovateľky očakávajú od ústavného súdu poskytnutie účinnej ústavno-súdnej ochrany, je nutné, aby v dôvodoch ústavnej sťažnosti konkretizovali, v čom krajský súd všeobecné požiadavky kladené na rozhodovanie súdov porušil. V tejto časti preto ústavná sťažnosť neobsahuje konkrétne skutkové a právne dôvody, pre ktoré malo podľa sťažovateľiek dôjsť k porušeniu ich základných práv a slobôd, tak ako to vyžaduje § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde. V tejto časti sťažnostnej argumentácie bolo potrebné ústavnú sťažnosť odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde, pretože neobsahuje zákonom ustanovenú náležitosť.

11. Zostávajúce sťažnostné námietky smerujúce voči napadnutému rozsudku krajského súdu sú totožné s dovolacími námietkami, ktoré najvyšší súd podrobil vecnému prieskumu. Právomoc najvyššieho súdu rozhodnúť o dovolaní sťažovateľiek preto vylučuje právomoc ústavného súdu vo vzťahu k rozsudku krajského súdu. Preto bola ústavná sťažnosť v rozsahu proti rozsudku krajského súdu pre nedostatok právomoci podľa § 56 ods. 2 písm. a) a § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde odmietnutá.

IV.2. K napadnutému rozsudku najvyššieho súdu:

12. K nedôvodnosti dovolania treba uviesť, že ústavný súd zásadne nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie práva s ústavou (III. ÚS 391/09). Ústavný súd preskúmava len to, či zákony neboli vyložené spôsobom, ktorý je svojvoľný (arbitrárny) alebo ústavne neudržateľný pre zjavné pochybenia alebo omyly v posudzovaní obsahu takýchto právnych úprav (II. ÚS 348/08). Ústavný súd za protiústavné považuje rozhodnutia, odôvodnenie ktorých je úplne odchylné od veci samej alebo extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (I. ÚS 301/06). Rovnako o takýto stav ide aj vtedy, ak závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, by zásadne popreli účel a význam zákonného predpisu (I. ÚS 88/07). Podľa Európskeho súdu pre ľudské práva rozhodnutie vnútroštátneho súdu možno považovať za svojvoľné a také, ktoré narúša spravodlivosť konania, iba v prípade, ak sú v ňom vyjadrené dôvody založené na zjavnej skutkovej alebo právnej chybe vnútroštátneho súdu, dôsledkom čoho došlo k odopretiu spravodlivosti (Moreira Ferreira, bod 85; Navalnyy a Ofitserov proti Rusku z 23. 2. 2016, sťažnosti č. 46632/13 a č. 28671/14, bod 119).

13. Ústavná sťažnosť je len reprodukciou argumentácie sťažovateľiek z konania pred všeobecnými súdmi. Sťažovateľky opakovane kritizujú, že boli „přibraté“ do konania po smrti ich právnych predchodcov, hoci to nebola ich vôľa, a to viedlo k uloženiu povinnosti nahradiť trovy konania žalovanému. Najvyšší súd však sťažovateľkám zrozumiteľne naznačil rozdiel medzi rozhodnutím podľa § 63 ods. 2 CSP o pokračovaní v konaní s právnym nástupcom pôvodného žalobcu, ktorý v dôsledku úmrtia stratil právnú subjektivitu, a rozhodnutím o zmene na strane žalobcu, pri ktorom sa podľa § 80 ods. 2 CSP vyžaduje súhlas toho, kto má vstúpiť na miesto žalobcu. Podstata univerzálnej sukcesie plynúcej zo smrti pôvodného žalobcu v spojení s povahou sporu odôvodňuje pokračovanie v konaní s dedičmi aj bez ich súhlasu. Z toho sa potom odvíja aj dôvodnosť znášania procesných bremien, ktoré z účasti dedičov na sporovom konaní vyplývajú (náhrada trov protistrany).

14. Najvyšší súd zaujal racionálny a logický postoj aj k dovolacím námietkam, ktoré sa týkali postupu krajského súdu súvisiaceho so žiadosťou sťažovateľiek o predĺženie lehoty na vyjadrenie podľa § 382 CSP. Do predĺženého termínu, o ktorý sťažovateľky žiadali, krajský súd o odvolaní nerozhodol. Sťažovateľkám nič nebránilo doručiť vyjadrenie v nimi požadovanom predĺženom termíne, čo však neurobili. Krajský súd potom rozhodol až s takmer mesačným odstupom do sťažovateľkami požadovaného termínu na vyjadrenie. Fakt, že o žiadosti sťažovateľiek formálne rozhodnuté nebolo, preto nevyvoláva žiadne ľudskoprávne záťaž.

15. Rovnako vo vzťahu k dovolacej námietke, podľa ktorej sťažovateľky neboli vyzvané na vyjadrenie sa k odvolaniu žalovaného, najvyšší súd odkázal na zistenia zo súdneho spisu, podľa ktorých okresný súd 16. augusta 2021 vyzval žalovaných na vyjadrenie a doručoval túto výzvu sťažovateľkám 1 a 3, ako aj právnenému zástupcovi sťažovateľky 2. Sťažovateľky v ústavnej sťažnosti neprednášajú žiadnu adresnú protiargumentáciu, ktorá by boli spôsobilá tieto závery najvyššieho súdu spochybnit'. Preto ústavný súd nezistil v tejto časti sťažnostnej argumentácie žiadne signály svojvôle či zjavnej neodôvodnenosti, ktoré by po meritórnom prerokovaní mohli viesť k vyhovneniu ústavnej sťažnosti.

16. Najvyšší súd pri vymedzení dovolacích dôvodov a posudzovaní ich prípustnosti nepostupoval formalisticky. Usiloval sa pochopiť obsah dovolacích námietok, na ktoré dal sťažovateľkám zrozumiteľné odpovede. Závery najvyššieho súdu o nedôvodnosti dovolania sú založené na racionálnom, zrozumiteľnom a ústavne konformnom výklade právnej úpravy dovolania pre vady zmätočnosti. Preto namietaným rozsudkom najvyššieho súdu nedošlo k porušeniu práva sťažovateľiek podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahovo zhodného práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, čo vylučuje porušenie práv podľa čl. 20 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu. Preto je ústavná sťažnosť proti rozsudku najvyššieho súdu zjavne neopodstatnená a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietnutá.

17. Odmietnutie ústavnej sťažnosti má za následok, že bolo bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľiek formulovaných v sťažnostnom petite (zrušenie napadnutých rozhodnutí, vrátenie veci na ďalšie konanie, náhrada trov konania).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. septembra 2024

Robert Šorl
predseda senátu